

Мрежата за правата на Ромите го објави дефинитивниот извештај за антициганизмот во Европа

Брисел, 11 август 2026 — Мрежата за правата на Ромите денес го објави првото издание на обновениот [Преглед на правата на Ромите](#), најсеопфатната проценка на состојбата на човековите права на најголемото етничко малцинство во Европа. Изработен врз основа на непосредни сведоштва, случаи, анализи и теренска документација на 34 членки-организации од 18 земји, Прегледот претставува меродавен извор за состојбата на правата на Ромите на континентот. На 8 јуни 2026 година, Мрежата за правата на Ромите објави [заедничка декларација](#), предупредувајќи дека состојбата влегла во фаза на длабока криза за Ромите во Европа. Оваа публикација ги дава доказите зад таа декларација.

Размери на дискриминацијата

Летното издание на Прегледот за 2026 година документира состојба на правата која нагло се влошува. Во Грција, милитаризирани полициски рации во ромските населби во рамките на операцијата ЕНТОС достигнуа зачестеност од двапати неделно, со над 100 документирани полициски акции од септември 2025 година наваму. Европскиот суд за човекови права пресуди против Словачка, Србија, Бугарија и Грција во посебни случаи на полициско мачење, тепање, расистичка навреда и неуспешни истраги. Од целиот континент се документирани случаи на крајнодесничарски екстремисти кои маршираат по улиците, палат куќи со семејства што спијат внатре, формираат самопрогласени „стражарски“ групи што провалуваат во ромски домови и ги напаѓаат Ромите преку толпи и палежи. Сето тоа додека центристичко-десничарските партии низ ЕУ продолжуваат да градат тактички сојузи со крајнодесничарски политички движења.

Владите во Италија, Словенија и Унгарија донесоа анти-ромско законодавство кое ги криминализира ромските заедници, овозможува масовно следење, дозволува одземање дете уште пред раѓање и им овозможува на општините да ги исклучат Ромите од правото да се населат таму. Ромските деца и понатаму се соочуваат со сегрегирано школување, системско малтретирање во државна грижа, трговија со луѓе и расно мотивирано насилство. На ромските жени им се одбива заштита од семејно насилство, се подложуваат на акушерско насилство и им се одземаат родителските права.

Прегледот исто така го документира она што активистите го нарекуваат „тивкиот скандал на присилни иселувања во Европа“, при што иселувањата продолжуваат со непроменето темпо од Италија, преку Албанија, до Бугарија, оставајќи илјадници без покрив, преселени на токсични локации или без вода, струја или правно признание. Во Северна Македонија, во Северна Ирска и во Бугарија,

заедниците беа тероризирани преку насилство од толпи и етничко протерување. Низ цела Европа, Ромите и понатаму живеат во сегрегирани неформални населби подигнати покрај депонии и рудници, без пристап до чиста вода, соодветно домување или основни услуги, а нивните деца го чувствуваат најсилно ударот на генерациската сиромаштија, образовната исклученост и институционалното занемарување.

Во меѓувреме, предложениот буџет на ЕУ за периодот 2028–2034 се заканува да ги отстрани заштитените средства наменети за ромската еднаквост, распуштајќи ги посветените структури во општи фондови кои владите под влијание на крајнодесничарска реторика можат слободно да ги пренасочат.

Повик за сеопфатно дејствување

Како што стои во уводникот: „Прогонот на Ромите повеќе не е прашање на неуспешна политика или занемарување, туку намерен политички проект“.

Мрежата за правата на Ромите ги повикува институциите на ЕУ, принципиелните политичари во земјите-членки и меѓународните донатори да излезат од рамките на реториката и да преземат итни, конкретни мерки: да работат на укинување на законите што ги криминализираат ромските заедници, да обезбедат одговорност за државно-подржаното насилство, да застанат во одбрана на основните права, колку и да е тоа непопуларно, и да го заштитат просторот за дејствување на бранителите на човековите права пред да биде доцна.

За Летното издание 2026

Прегледот на правата на Ромите е наследник на *Списанието за правата на Ромите* (Roma Rights Journal), првото и најстаро академско списание за човекови права посветено на Ромите во Европа, објавувано од 1996 до 2017 година.

Преосмислен за актуелната политичка клима, тој ја продолжува таа традиција во време кога набљудувачите на човековите права самите стануваат мета на напади и остануваат без средства, а наративите за Ромите сè повеќе се искривуваат под подемот на фашизмот.

Составен пред сè врз основа на непосредни придонеси од членките-организации на Мрежата за правата на Ромите, дополнет со медиумски извештаи, судски пресуди и официјални изјави на владите, Прегледот на правата на Ромите оди чекор понатаму од апстрактната анализа. Тој нуди консолидирани информации, документирани случаи на злоупотреба, правни победи и стратешки согледувања од активисти кои работат на терен низ цела Европа. Замислен е како практична и применлива алатка за секого што сака да ја разбере и подобри состојбата на правата на Ромите.

За Мрежата за правата на Ромите

[Мрежата за правата на Ромите](#) е стратешка коалиција составена од 34 членки-организации од 18 европски земји, свикана и координирана од Европскиот центар за правата на Ромите (ERRC). Нејзините членки работат преку заедничка судска постапка, застапување на политики, стратешко истражување и јавна мобилизација, со цел да го предизвикаат системскиот расизам и да ја промовираат целосната инклузија на Ромите како рамноправни граѓани.

Прегледот на правата на Ромите се објавува на англиски јазик и е достапен [тука](#).

За дополнителни информации, или за да закажете интервју, контактирајте:

Е-пошта: news@errc.org

**Co-funded by
the European Union**

*Оваа публикација е изработена со финансиска поддршка на Европската Унија. Изнесените ставови и мислења се единствено на авторите и не мора да ги одразуваат ставовите на Европската Унија или на Европската извршна агенција за образование и култура (EACEA). Ниту ЕУ ниту EACEA не можат да бидат сметани за одговорни за нив.**